

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Хоршоог Хөгжүүлэх сангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ДАА-2023/49-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.open.audit.mn Дархан сум 2023 он</p>	<p>Дарга, тэргүүлэх аудитор: Ш.Мөнхбаяр Утас: 70373089, 99023682 Цахим хаяг: Munkhbayarsh@audit.gov.mn Аудитын менежер: У.Батсүрэн Утас: 99036806 Цахим хаяг: Batsurenu@audit.gov.mn Аудитын гүйцэтгэсэн: ЦЭСБ-Аудит ХХК Утас: 95112689 Цахим хаяг: tsesb.audit@gmail.com</p>
--	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Бүрхэнтын гудамж-1, 14 дугаар баг, Дархан-Уул,
Дархан-Уул аймаг, 45059,
Утас: 7037-3089, Факс: (976) 7037-3089
Цахим шуудан: darhanuul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.02.25 № *141*

талбай _____ -ны № _____

ДАРХАН УУЛ АЙМГИЙН ХОНГОР СУМЫН
ХОРШООГ ХӨГЖҮҮЛЭХ САНГИЙН ДАРГА
Т.АТАРХИШИГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дархан-Уул аймгийн Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Хоршоог Хөгжүүлэх сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний-тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Хоршоог Хөгжүүлэх сангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сумын Хоршоог Хөгжүүлэх сангийн 2022 оны зарцуулалт ажил гүйлгээний 5.4 хувийг бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж эзэлж байна.

Аудитын гол асуудал

"Хоршооны тухай" хууль, Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 40 дүгээр тогтоолоор Сум хөгжүүлэх санг Хоршоог хөгжүүлэх сан болон өөрчлөгдсөн бөгөөд Хүнс, ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн А/361 дүгээр тушаалаар "Хоршоог хөгжүүлэх сангаас хөнгөлөлттэй зээл олгох, сонгон шалгаруулах, эргэн төлүүлэх, хяналт тавих журам" батлагдаж тус журамд Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2022 оны А/243 дугаар тушаалаар нэмэлт, өөрчлөлт орсон.

009020131

Бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн шууд захирагч бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Хонгор сумын Засаг даргын 2022 онд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан 14 зорилтын хүрээнд 140 арга хэмжээ баталснаас гүйцэтгэлээр 93.3 хувийн биелэлттэй байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ш.МӨНХБАЯР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	339,231,202.86	340,246,555.76
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	157,972,440.22	226,625,977.70
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө		
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	157,972,440.22	226,625,977.70
3121	Төгрөг	157,972,440.22	226,625,977.70
31211	Төрийн сангийн харилцах	157,972,440.22	226,625,977.70
314	Замд яваа мөнгөн хөрөнгө		
33	АВЛАГА	181,165,562.64	113,552,078.06
335	Бусад авлага	181,165,562.64	113,552,078.06
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	181,165,562.64	113,552,078.06
34	УРЬДЧИЛГАА		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	93,200.00	68,500.00
354	Хангамжийн материал	93,200.00	68,500.00
3541	Бичиг хэргийн материал	26,000.00	68,500.00
3544	Түлш, шатах тослох материал	67,200.00	
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ		
392	Биет хөрөнгө		
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	339,231,202.86	340,246,555.76
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
413	Өглөг		
414	Урьдчилж орсон орлого		
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
422	Урт хугацаат зээл		
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	339,231,202.86	340,246,555.76
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	339,231,202.86	340,246,555.76
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан		
5E+05	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө		
5E+05	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө		
51101	Өмч: - төрийн		
512	Хуримтлагдсан үр дүн	339,231,202.86	340,246,555.76
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	339,231,202.86	336,745,642.86
5122	Тайлант үеийн үр дүн		3,500,912.90
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	339,231,202.86	340,246,555.76

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	14,251,478.00	5,227,363.00
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	14,251,478.00	5,227,363.00
Нийтлэг татварын бус орлого	14,251,478.00	5,227,363.00
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	14,251,478.00	5,227,363.00
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	14,251,478.00	5,227,363.00
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		
Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих		
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих		
Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	442,800.00	1,726,450.10
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	442,800.00	1,726,450.10
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	442,800.00	1,726,450.10
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		
Үндсэн цалин		
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		
Хангамж, бараа материалын зардал		
Нормативт зардал		
Эд хогшил, урсгал засварын зардал		
Томилолт, зочны зардал		
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	442,800.00	1,726,450.10
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	442,800.00	1,726,450.10
Бараа үйлчилгээний бусад зардал		
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		
Бусад урсгал шилжүүлэг		
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		
Дотоод эх үүсвэрээр		
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	13,808,678.00	3,500,912.90
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		
НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	13,808,678.00	3,500,912.90

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	140,704,411.94	100,355,287.58
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	140,704,411.94	100,355,287.58
120	Нийтлэг татварын бус орлого	140,704,411.94	100,355,287.58
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	140,704,411.94	100,355,287.58
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	140,704,411.94	100,355,287.58
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,126,000.00	1,701,750.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,126,000.00	1,701,750.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,126,000.00	1,701,750.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		
210101	Үндсэн цалин		
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		
2105	Нормативт зардал		
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		
2107	Томилолт, зочны зардал		
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,126,000.00	1,701,750.10
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,126,000.00	1,701,750.10
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал		
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	139,578,411.94	98,653,537.48
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)		
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)		
22	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авах		
	Дотоод эх үүсвэрээр		
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)		
145	Бусад эх үүсвэр		
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		30,000,000.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл		30,000,000.00
25	Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал		
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		(30,000,000.00)
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	139,578,411.94	68,653,537.48
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		157,972,440.22
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		226,625,977.70

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл				
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
7	Тайлант үеийн үр дүн				
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл			339,231,202.86	339,231,202.86
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(2,485,560.00)	(2,485,560.00)
12	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
13	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				
14	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				
15	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				
16	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				
17	Тайлант үеийн үр дүн			3,500,912.90	3,500,912.90
19	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл			340,246,555.76	340,246,555.76

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Харьцуулалт
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	226,100,000.00	31,701,750.10	(194,398,249.90)	14.02
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,000,000.00	1,701,750.10	(3,298,249.90)	34.04
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	5,000,000.00	1,701,750.10	(3,298,249.90)	34.04
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,000,000.00	1,701,750.10	(3,298,249.90)	34.04
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,000,000.00	1,701,750.10	(3,298,249.90)	34.04
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	221,100,000.00	30,000,000.00	(191,100,000.00)	13.57
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	221,100,000.00	30,000,000.00	(191,100,000.00)	13.57
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	226,100,000.00	100,355,287.58	(125,744,712.42)	44.39
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ			-	
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ			-	
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС			-	
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	226,100,000.00	100,355,287.58	(125,744,712.42)	44.39
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	226,100,000.00	100,355,287.58	(125,744,712.42)	44.39
124	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР			-	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		157,972,440.22	157,972,440.22	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		226,625,977.70	226,625,977.70	
1	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ			0.00	
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО			0.00	
5	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО			0.00	
6	Удирдах ажилтан			0.00	
7	Гүйцэтгэх ажилтан			0.00	
8	Үйлчлэх ажилтан			0.00	
24	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ			0.00	

